

Sygn. akt I ACa 710/05

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2005 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Lucjan Modrzyk (spr.)
Sędziowie :	SSO del. Barbara Król SSA Joanna Skwara-Kałwa
Protokolant :	Łukasz Zgoda

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2005 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K.

przeciwko C. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 8 lipca 2004 r., sygn. akt X GC 940/03

- 1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3 o tyle, że obniża zasądzone od pozwanej na rzecz powoda koszty procesu z kwoty 12.515 złotych do kwoty 860 (osiemset sześćdziesiąt) złotych;
- 2) oddala apelację w pozostałej części i zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I Aca 710/05

UZASADNIENIE

Powód J. K. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R. domagał się uchylenia uchwał nr 1 – 9 Walnego Zgromadzenia Wspólników tej Spółki z dnia 30 czerwca 2003r.

Na uzasadnienie pozwu wskazał, iż Zgromadzenie zostało prawidłowo zwołane, gdyż o jego terminie powód nie został powiadomiony listem poleconym a podjęte uchwały są sprzeczne z umową spółki oraz dobrymi obyczajami i mają na celu pokrzywdzenie wspólnika – powoda.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa podnosząc zarzut braku legitymacji powoda do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwał, gdyż o terminie zgromadzenia powód został prawidłowo powiadomiony a ponadto żadna z podjętych uchwał nie miała na celu pokrzywdzenia współnika.

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2004r. Sąd Okręgowy w Gliwicach uchylił zaskarżone uchwały, ustalił wpis ostateczny na kwotę 11.515,90 zł, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 12.515, zł tytułem zwrotu kosztów procesu i nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 11.015,90 zł tytułem brakującego wpisu.

Rozstrzygnięcie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych:

Powód jest współnikiem pozwanej spółki. W dniu 16 czerwca 2003r. nadano przesyłkę poleconą adresowaną do powoda w celu zawiadomienia go o zgromadzeniu współników pozwanej i list nie zawierał zwrotnego potwierdzenia odbioru.

W dniu 30 czerwca 2003r. odbyło się Walne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki, na którym podjęto 9 zaskarżonych uchwał.

W ocenie sądu pierwszej instancji powód posiada legitymację do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwał, gdyż Walne Zgromadzenie Wspólników pozwanej zostało zwołane z naruszeniem przepisów Kodeksu spółek handlowych – art. 238 ksh w brzmieniu obowiązującym w czerwcu 2003r. Zgodnie z tym przepisem zgromadzenie współników zwołuje się listami poleconymi lub pocztą kurierską za potwierdzeniem odbioru, wysłanymi co najmniej dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia.

Z dowodów nadania listów poleconych wynika, iż zostały one wysłane w dniu 16 czerwca 2003r. a nie jak twierdziła pozwana w dniu 14 czerwca 2003r. Za bezzasadny uznał sąd zarzut pozwanej, iż powód otrzymał zawiadomienie w dniu 17 czerwca 2003r., gdyż w dniu tym odbiór przesyłki potwierdziła współlokatorka powoda. W ocenie sądu okoliczność ta jest bez znaczenia, gdyż istotne jest, że pozwana nie dopełniła obowiązku zawiadomienia o terminie zgromadzenia wysyłając list polecony bez zwrotnego potwierdzenia odbioru i nie dochowała dwutygodniowego terminu określonego w art. 238 ksh. i wadliwość ta spowodowała, iż powód nie był obecny na zgromadzeniu. Nie miał tym samym wpływu na treść uchwał, bez jego woli i wiedzy podwyższono kapitał zakładowy a udział w nim został przeznaczony dla innego współnika a ponadto wyrażono zgodę na zbycie udziałów przez jednego ze współników na rzecz innego a powoda pozbawiono uprawnienia do skorzystania z prawa pierwokupu.

Przeprowadzając postępowanie dowodowe sąd pominął dowód z przesłuchania stron, gdyż strony nie stawily się na termin rozprawy a ponadto pozwana nie wskazała na jaką okoliczność dowód ten miałby być przeprowadzony.

Rozstrzygnięcie oparł sąd na treści art. 249 ksh a o kosztach procesu orzekł na podstawie art.98 i 99 kpc oraz art.31 ust.2 i art. 33 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zarzucając:

- naruszenie przepisów postępowania – art.227 kpc poprzez nie przeprowadzenie dowodów na okoliczności istotne dla sprawy,
- naruszenie prawa materialnego – art. 238 ksh poprzez przyjęcie, iż zawiadomienie o zgromadzeniu współników wysłane zostało przesyłką nie spełniającą wymogów przez pozwaną poświadczenia odbioru oraz przyjęcie, iż przesyłka nie została wysłana w terminie
- naruszenie prawa materialnego – art. 5 kc poprzez uznanie za zasadne zarzutów powoda w przedmiocie niewysłania przesyłki za potwierdzeniem odbioru pomimo, iż powód otrzymał zawiadomienie w ustawowym terminie,

- naruszenie art. 98 i 99 kpc i art. 31 ust.2 i art. 33 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez ustalenie wpisu ostatecznego na kwotę 11.515,90 zł, nakazania pobrania go od pozwanej a jednocześnie zasądzenia tej kwoty od pozwanej na rzecz powoda.

Wskazując na powyższe zarzuty domagała się pozwana zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu lub jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji oraz przeprowadzenia dowodów, które pominął sąd pierwszej instancji.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Wszystkie podniesione w apelacji zmierzają do podważenia ustaleń i stanowiska sądu pierwszej instancji w przedmiocie istnienia legitymacji powoda do zaskarżenia uchwał walnego zgromadzenia wspólników pozwanej z dnia 30 czerwca 2003r.

Sąd Apelacyjny zasadności tych zarzutów nie podziela i przyjmuje ustalenia sądu pierwszej instancji w tym zakresie jako własne pomimo częściowo błędnego uzasadnienia.

O legitymacji do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały wspólników decyduje art. 250 k.s.h. i zgodnie z pkt. 4 tego przepisu prawo to przysługuje wspólnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników.

O prawidłowości zwołania zgromadzenia przesądza treść art. 238 k.s.h. w brzmieniu obowiązującym w dacie zwołania Zgromadzenie zwołuje się listami poleconymi lub pocztą kurierską, za pisemnym potwierdzeniem odbioru, wysłanymi co najmniej dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia.

W pierwszej kolejności wymagało zatem ustalenia czy pozwana dokonała prawidłowego powiadomienia powoda o terminie zgromadzenia.

Stanowisko sądu pierwszej instancji, iż wysłanie zawiadomienia o terminie zgromadzenia w dniu 16 czerwca 2003r. oznacza nie zachowanie dwutygodniowego terminu określonego w art. 238 k.s.h. jest błędne. Trafnie wprawdzie ocenił sąd, iż datą początkową tego terminu jest data wysłania listu poleconego (16 czerwca 2003r. – poniedziałek) a zatem dwutygodniowy termin kończy się z upływem dnia, który nazwą odpowiada początkowemu dniowi terminu a więc w poniedziałek 30 czerwca 2003r. (art. 112 k.c.). Brak natomiast podstaw do przyjęcia, iż nie dochowanie terminu wynika z faktu, iż zgromadzenie mogło odbyć się dopiero następnego dnia. Treść art. 238 k.s.h. nie daje podstaw do przyjęcia, iż określony w nim termin upływa na dzień przed datą zgromadzenia.

Trafnie natomiast ocenił sąd pierwszej instancji, iż zgromadzenie wspólników zostało zwołane wadliwie – z naruszeniem wynikającego z art. 238 par.1 k.s.h. obowiązku wysłania zawiadomień listem poleconym za pisemnym potwierdzeniem odbioru. Nie zasługuje bowiem na uwzględnienie zarzut apelacji, iż pisemne potwierdzenie odbioru listu poleconego stanowi wypełnienie

nie powyższego obowiązku.

W pierwszej kolejności należy dokonać wykładni historycznej i systemowej przepisów określających sposób zawiadamiania wspólników o terminie zgroma-

dzenia. W Kodeksie handlowym problematykę tę regulował art.229 § 1 k.h. zgodnie z którym wystarczające było wysłanie zawiadomienia listem poleconym

(bez odrębnego potwierdzenia odbioru). Po wejściu w życie Kodeksu spółek handlowych wprowadzono w art. 238 § 1 k.s.h. obowiązek powiadomienia listem poleconym lub pocztą kurierską, za pisemnym potwierdzeniem odbioru. Przepis ten został zmieniony na mocy art.1 pkt 32 ustawy z 12 grudnia 2003r. o zmianie ustawy Kodeks spółek handlowych i niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 229, poz. 2276), która weszła w życie z dniem 15 stycznia 2004r.

Zmieniony przepis przewiduje dodatkowo możliwość zawiadomienia pocztą elektroniczną za zgodą wspólnika a ponadto zlikwidowano obowiązek pisemnego potwierdzenia odbioru zawiadomienia.

Dokonując wykładni historycznej powyższego unormowania uznać należy, że

o ile w okresie obowiązywania przepisów Kodeksu handlowego wystarczające do prawidłowego zawiadomienia o zgromadzeniu wierzycieli wysłanie go listem poleconym, to po wejściu w życie przepisów Kodeksu spółek handlowych konieczne było aż do zmiany treści art. 238 § 1 k.s.h. pisemne potwierdzenie odbioru i to potwierdzenie niezależne (odrębne) od pokwitowania odbioru listu poleconego. Potwierdzenia odbioru przewidzianego w treści powyższego przepisu nie można utożsamiać jak to czyni pozwana z pokwitowaniem listu poleconego. Pokwitowanie to przewidziane było w § 49 obowiązującego w chwili zwołania zgromadzenia rozporządzenia Ministra Łączności z dnia

15 marca 1996r. w sprawie warunków korzystania z usług pocztowych o charakterze powszechnym (Dz.U. Nr 40, poz. 173 ze zmianami). Odbiór każdego listu poleconego zgodnie z powyższym przepisem musi być pokwito-

wany przez odbiorcę. Wprowadzenie obowiązku pisemnego potwierdzenia odbioru zawiadomienia o terminie zgromadzenia wspólników oznaczało zatem, iż od wejścia w życie art. 238 § 1 k.s.h. jest to potwierdzenia dodatkowe niezależne od pokwitowania listu poleconego. Inna wykładnia powyższego przepisu prowadziłaby do niedopuszczalnego wniosku , iż działanie ustawodawcy było nieracjonalne. Wykładnię tę potwierdza kolejna zmiana unormowania dotyczącego zawiadomień o zgromadzeniu wspólników wprowadzona w.w.. ustawą. Art. 238 § 1 k.s.h. po nowelizacji nie przewiduje już pisemnego potwierdzenia odbioru , a w dalszym ciągu odebranie listu poleconego następuje za pisemnym pokwitowaniem.

Oznacza to, że pozwana wysyłając powodowi zawiadomienie o zgromadzeniu wspólników listem poleconym bez pisemnego potwierdzenia odbioru nie wypełniła wymogów przewidzianych w treści art. 238 § 1 k.s.h. a tym samym zgromadzenie było zwołane wadliwie i na podstawie art. 250 pkt. 4 k.s.h. powód posiada legitymację do wytoczenia powództwa o uchylenie zaskarżonych uchwał.

Bezzasadny jest także zarzut naruszenia art. 227 kpc. poprzez nie przepro-

wadzenie wnioskowanych przez pozwaną dowodów na okoliczność, iż osoba, która odebrała list polecony zawierający zawiadomienie powiadomiła powoda o tym fakcie. Okoliczność ta jest bowiem w świetle brzmienia przepisów art. 238 § 1 k.s.h. i art. 250 pkt. 4 k.s.h. bez znaczenia. W szczególności art. 250 § 1 k.s.h. przyznaje prawo do wytoczenia powództwa wspólnikowi nieobecnemu na zgromadzeniu o ile zostało ono wadliwie zwołane. Nie można zatem wywodzić braku legitymacji wspólnika z faktu, iż wiedział on o zgromadzeniu , gdyż został o jego terminie powiadomiony w sposób inny niż wynika to z treści art. 238 § 1 k.s.h. (np. przez innego wspólnika, członka zarządu czy jak w niniejszej sprawie przez osobę zamieszkałą wraz z powodem, która odebrała zawiadomie-

nie). Przeprowadzenie dowodu z zeznań współlokatorki powoda było bez znaczenia dla rozstrzygnięcia także dlatego, że w świetle § 46 ust. 2 cyt. Rozporządzenia Ministra Łączności wydanie jej listu poleconego było skuteczne wobec powoda ale pokwitowania tego nie można utożsamiać jak wskazano powyżej z pisemnym potwierdzeniem odbioru.

Powyższe rozważania prowadzą również do wniosku, iż bezzasadny jest także

podniesiony „ z ostrożności procesowej” zarzut naruszenia art. 5 k.c.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uznania, iż domaganie się przez powoda uchylenia uchwał wspólników podjętych przez zgromadzenie zwołane wadliwie stanowi nadużycie prawa podmiotowego powoda i jest sprzeczne

ze społeczno gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Jak wskazano w powyższych rozważaniach ewentualne powiadomienie współnika o zgromadzeniu w inny sposób, niż przewidziany w art. 238 § 1 k.s.h. jest niedopuszczalne i powoduje, iż zgromadzenie jest zwołane wadliwie. Nie można współnikowi przypisywać, że nadużywa swoich praw skoro przepis ustawowy (art. 250 pkt 4 k.s.h.) przyznaje mu w takiej sytuacji legitymację do wytoczenia powództwa.

Zarzut naruszenia art. 5 k.c. jest bezzasadny także z innych przyczyn.

Skarżąca w apelacji nie wskazała poza powołaniem się na klauzulę generalną wskazaną w art. 5 k.c. jakie powszechnie przyjęte w społeczeństwie zasady współzycia społecznego doznały naruszenia na skutek wytoczenia powództwa o uchylenie uchwał współników. Powołanie się na z natury nieokreślone zasady współzycia społecznego nie jest wystarczające (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2003r., sygn. IV CKN 120/01, niepubl.) tym bardziej w sytuacji, gdy pozwana jest przedsiębiorcą a zatem zarzut nadużycia prawa podmiotowego może być uwzględniony tylko wyjątkowo.

Ponadto skoro niniejsza sprawa ma charakter sprawy gospodarczej zarzut nadużycia przez powoda jego praw podmiotowych powinien być podniesiony już w odpowiedzi na pozew a na pewno w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i pozwana utraciła prawo podnoszenia tego zarzutu w dalszym postępowaniu (art. 479 § 2 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy bezzasadne są zarzuty apelacji kwestionujące stanowisko sądu pierwszej instancji, iż powód posiadał legitymację do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwał walnego zgromadzenia współników pozwanej z dnia 30 czerwca 2003r.

Innych zarzutów w szczególności dotyczących naruszenia przez sąd pierwszej instancji przepisów prawa materialnego odnoszących się do podstaw uchylenia uchwały współników (art. 249 § 1 k.s.h.) a tym samym zarzutu błędnej oceny, iż zaskarżone uchwały są sprzeczne z umową spółki pozwana w apelacji nie podniosła.

Sąd Apelacyjny związany jest przy rozpoznaniu apelacji granicami jej zarzutów, które zostały podniesione przez skarżącą i nie jest obowiązany do badania czy zaskarżony wyrok nie narusza prawa materialnego w zakresie nie objętym zarzutami apelacji zgodnie z art. 378 § 1 kpc (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2004 r. IV CK 544/03 M.Prawn. 2004/16/727).

W tym stanie rzeczy zarzuty apelacji pozwanej są bezpodstawne za wyjątkiem zarzutów dotyczących rozstrzygnięcia o kosztach procesu (pkt 3 i 4 zaskarżonego wyroku). Sąd pierwszej instancji z naruszeniem art. 33 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 98 kpc zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 11.515,90 zł z tytułu wpisu ostatecznego pomimo, że powód poniósł koszty sądowe z tego tytułu jedynie w wysokości 500 zł (wpis tymczasowy) i jednocześnie nakazując pobranie tej kwoty (po odliczeniu wpisu tymczasowego) od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa. Pozwana została zatem obciążona wpisem ostatecznym dwukrotnie i to w kwocie obejmującej wpis tymczasowy już uiszczony przez powoda. Na podstawie art. 386 § 1 kpc należało zatem zmienić zaskarżony wyrok w pkt. 3 w ten sposób, że zasądzić od pozwanej na rzecz powoda zgodnie z art. 98 kpc zwrot poniesionych kosztów procesu w kwocie 860 zł (500 zł z tytułu zwrotu uiszczanego wpisu i 360 zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego) .

W pozostałej części apelacja pozwanej jest bezpodstawna i na podstawie art. 385 k.p.c. podlega oddaleniu.